

ליל שבת קודש פרשת עקב ה'תשס"ה

בליל שבת קודש בסעודה ראשונה, דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ער"ב המדבר מן הפסוק היום אם בקולו תשמעו, עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל אומר, כתיב (תהלים צ"ה) היום אם בקולו תשמעו, זה כלל גדול בעבודת השם, שלא ישים לנגד עיניו כי אם אותו היום, הן בעסק פרנסה והצטרפותו, צריך שלא יחשוב מיום לחבירו כמובא בספרים, וכן בעבודתו יתברך, לא ישים לנגד עיניו כי אם אותו היום ואותו השעה, כי כשרוצין ליכנס בעבודת ה', נדמה להאדם כאלו הוא משא כבד, ואי אפשר לו לישא משא כבד כזו, אבל כשיחשוב שאין לו רק אותו היום, לא יהיה לו משא כלל, וגם שלא ידחה את עצמו מיום ליום, לאמר מחר אתחיל, מחר אתפלל בכוונה וכבד כראוי, וכיוצא בזה בשאר העבודות, כי אין לאדם בעולמו כי אם אותו היום ואותו השעה שעומד בו, כי יום המחרת הוא עולם אחר לגמרי, היום אם בקולו תשמעו, 'היום' דייקא, והבן, עד כאן לשון רביז"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הגה עצה זאת של רביז"ל הוא יסוד ועיקר גדול בעבודת ה', ובכל דבר שבחיי האדם, שלא ישים לפני עיניו כי אם אותו היום לבד, ולא יחשוב מיום לחבירו כלל, כי כל עיקר הצער והיסורין שאדם סובל בזה העולם הוא רק מחמת שדואג דאגת מחר, או מחמת שזוכר את הצרות של אתמול, וזה מחליש את דעתו מאד, עד שמתייאש לגמרי מלהצליח ביום הזה שעומד בו, אבל אלמלא היה חושב מהיום הזה לבד, והיה שוכח לגמרי את יום האתמול, וגם לא היה מתחיל לחשוב מיום המחרת, אזי היה מצליח מאד בכל עניניו הן ברוחניות והן בגשמיות, ברוחניות היה מתגבר בכוח גדול לעשות כל מה שיכול ביום הזה, אף על פי שבאמת עד עכשיו לא עשה הרבה, ולא התגבר לכבוש את יצרו כראוי, וגם נפל ונכשל במה שנפל ונכשל, אבל מה יש לו עם יום האתמול, היום הרי יכול לעשות התחלה חדשה ולחטוף כל מה שיכול לחטוף, וגם מה יש לו עם יום המחרת, הלא אינו יודע כלל מה יהיה למחר, אבל היום בוודאי יכולים לינצל באיזה נקודות טובות של תורה ותפילה מצוות ומעשים טובים, וכך יאמר לעצמו בכל יום ויום, ואז בודאי יצליח מאד, כי על יום אחד יכולין לקבל על עצמו הרבה, ללמוד ולהתפלל ולעשות מצוות, ואינו צריך לחשוב מה יהיה ליום המחרת כלל.

וכן בגשמיות, עיקר הצלחת האדם תלוי רק בזה, שיחשוב מה הוא צריך ליום הזה, כגון בעסק הפרנסה, מה אני צריך על פרנסת היום, כי על פי רוב יש לאדם פרנסה על היום הזה, רק עיקר דאגתו מה יהיה למחר, ויש בני אדם שיש לו פרנסה על כל השבוע בשפע, רק הוא דואג מה יהיה לשבוע הבאה, או יש אחד שיש לו על חודש ויותר, ודואג מה יהיה לחודש הבאה ולאחר כך, נמצא כל דאגתו וחסרונו הוא מחמת שאינו חושב מן היום הזה, אבל אם היה מצמצם עצמו לחשוב רק מהיום הזה, היה טוב לו תמיד, כי על היום הזה יכולים לתת עצה, ולכן עיקר ברכת האדם בכל עניניו, הן ברוחניות והן בגשמיות, הוא כפי שמרגיל עצמו בעצה קדושה זאת של "היום אם בקולו תשמעו" שאינו חושב רק על היום הזה, כי אז יזכה למלאות את היום עם טוב הרבה אמיתי ונצחי, ויזכה למצוא את האור הגנוז שמאיר בכל יום ויום (ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' פ"ד), ולא יחסר שום דבר כלל, אשרי לו ואשרי חלקו.

וקישר מוהרא"ש נ"י את ענין הנ"ל לפרשת השבוע בקשר נורא ונפלא מאד, כי הנה כתיב (דברים י"ג) לשמור את מצות ה' ואת חקותיו אשר אנכי מצוך היום לטוב לך, הן לה' אלקיך השמים ושמי השמים הארץ וכל אשר בה, ויש להבין מהו ענין זה שמוסיף הכתוב "היום לטוב לך", וכן מהו הקשר וההמשך של הפסוק הבאה, הן לה' אלקיך השמים ושמי השמים וגו', ואיך זה מקושר ל"היום לטוב לך"? אבל על פי דברי רביז"ל הנ"ל מובן הענין מאד, כי אל שלימות שמירת התורה והמצוות זוכים רק על ידי השגת "היום אם בקולו תשמעו" הנ"ל, שלא יחשוב מיום לחבירו כלל, רק ישים כל מוחו על היום הזה, ואז יזכה להגיע אל כל הטובות שבכל העולמות, כי ישיג את האור הגנוז המתגלה בכל יום, וכמובא בזהר (נשא קכ"ג): ולא תשכח יום דלית ביה טוב, עיין שם (וכמובא בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' פ"ד), וזהו לשמור את מצות ה' ואת חקותיו אשר אנכי מצוך "היום" לטוב לך, כי הן המצוות שיש איזה טעם בהם, והן המצוות שהם חוק בלי טעם, אם יש לאדם הקדמה הנ"ל של "היום אם בקולו תשמעו", יזכה לקיים כולם כראוי, אבל אם לא, אזי בכל פעם ימצא עילה אחרת לדחות את המצוות חס ושלום, כי במצוה שיש לה טעם, יאמר לעצמו, אני הייתי כל כך ירוד ושפל עד עכשיו, אין הטעם הזה שייך אלי, וכן במצוות שהם כחוק בלי טעם, יאמר לעצמו, מה שייכים מצוות אלו לפחות ונבזה כמוני, אבל כשיחשוב רק מן היום הזה, ולא יבלבל עצמו עם יום העבר או יום הבאה כלל, אזי יקיים את כל מצוות ה' כראוי, כי יבין היטיב שאין אנחנו יודעים טעם בשום מצוה כלל, כי אפילו המצוות שיש להם איזה טעם, זהו רק כדי לסבר את האוזן, אבל בפנימיותם, אין אנו יודעים בהם טעם כלל, ולכן אין לנו לחשוב רק מן היום הזה, ולקיים בו את רצון ה', ואז נזכה למצוא את הטוב ואת

אור הגנוז המאיר בתוכה, וזהו "לשמור את מצות ה'", היינו המצוות שיש בהם איזה טעם, "ואת חקותיו אשר אנכי מצוך", היינו המצוות שהם כחוק בלי טעם, "היום", שלא נסתכל רק על היום הזה לבד, ולמלאות בו רצון ה', ואז "לטוב לך", שנוכה לראות את האור "כי טוב", שהוא האור הגנוז שיש בתוך כל יום ויום, שזהו המשך הפסוק הבאה, "הן לה' אלקיך השמים ושמי השמים הארץ וכל אשר בה", שהוא ענין התגלות אלקותו יתברך מתוך כל הבריאה, מרום גבהי שמים עד מרכז נקודת הארץ, ואל כל ההשגה הזאת באים דייקא על ידי ידיעת "היום אם בקולו תשמעו".

וזהו מה שכתוב בתחילת הפרשה בענין אכילת המן (דברים ה' ט"ז) המאכילך מן במדבר אשר לא ידעון אבותיך למען ענותך ולמען נסותיך להטיבך באחריתך, ולכאורה מה היה העינוי והנסיון של המן, שהיה להם בשפע כל ימיהם במדבר? אבל העינוי והנסיון של המן היה בענין ההשגה של "היום" אם בקולו תשמעו הנ"ל, כי המן היה נופל רק דבר יום ביומו, ולא נשאר ליום המחרת כלום, וכמו שכתוב (שמות ט"ז) וחם השמש ונמם, וזה היה עיקר העינוי שלהם, שלא ראו מה יהיה להם מחר לאכול, וזה היה גם הנסיון שלהם, שלא יחשבו מיום לחבירו כלל, רק בכל יום יבואו מחדש לבקש מהקדוש ברוך הוא את כל מה שהם צריכים, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים (יבוא ע"ו.) שאלו תלמידיו את רבי שמעון בן יוחי, מפני מה לא ירד להם לישראל מן פעם אחת בשנה, אמר להם אמשול לכם משל, למה הדבר דומה, למלך בשר ודם שיש לו בן אחד, פסק לו מזונותיו, פעם אחת בשנה ולא היה מקביל פני אביו אלא פעם אחת בשנה, עמד ופסק מזונותיו בכל יום והיה מקביל פני אביו כל יום, אף ישראל מי שיש לו ארבעה וחמשה בנים היה דואג ואומר שמא לא ירד מן למחר, ונמצאו כולן מתים ברעב, נמצאו כולן מכוונים את לבם לאביהן שבשמים, עיין שם, הרי שעיקר נסיון של המן היה לחזק את לבם בענין "היום" אם בקולו תשמעו הנ"ל, שלא ידאגו דאגת מחר, ולא יחשבו רק מן היום הזה, וכמו שכתוב (שמות ט"ז) הנני ממטיר לכם לחם מן השמים ויצא העם ולקטו "דבר יום ביומו" למען אנסנו הילך בתורתי אם לא, וכן הוא אצל כל אחד ואחד שרוצה לזכות לכתרה של תורה, שילך עם השגה זו, לחשוב רק מן היום הזה, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים (מכילתא בשלח) לא ניתנה תורה אלא לאוכלי מן, כי אל השגת התורה הקדושה אי אפשר לזכות אלא על ידי שאדם מסתכל על פרנסתו כמו אוכלי המן, שאינו דואג מה יהיה למחר, רק מתפלל להקדוש ברוך הוא שיהיה לו כל הצטרכותו דבר יום ביומו, והשם יתברך יזכינו להגיע הדביקות האמיתי בו יתברך, שלא נחשוב מיום לחבירו כלל, רק נשים את כל בטחונינו

לגמרי בו יתברך, ואז נזכה לכל מיני השפעות טובות ברוחניות ובגשמיות, מעתה ועד עולם אמן ואמן.

בוקר שבת קודש פרשת עקב ה'תשס"ה

בשבת קודש בבוקר, בעת קידושא רבא, דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד בסיפורי מעשיות של רביז"ל בהסיפור מבערגיר ועני (מעשה י) דף רט"ו, עיין שם.

פתח מוהרא"ש נ"י ואמר, רביז"ל ממשיך לספר, וקדם לזה הלכה הקסרית הנ"ל וקראה לבתה הנ"ל ואמרה לה: בתי, תדעי שזה הבן של הבערגיר הוא החתן שלך, וספרה לה כל אותו המעשה שעבר עליה, כנ"ל, ואיך הבערגיר מסר נפשו בשבילי (כנ"ל), והיה עמי בשבעה מקומות הנ"ל, ונשבעתי לו בה, שכל טובי לא יומנע ממנו, ולקחתי אותו השבעה מקומות לעדות, שהם: בור ומקוה וכו', כנ"ל, בכך עתה, הנה את היא כל טובתי ומזלי והצלחתי, ובודאי את שלו, ובנו הנ"ל הוא החתן שלך, ואביך מחמת גסותו רוצה להרגו חנם, וכבר השתדלתי להצילו ופעלתי שיניחוחו, כנ"ל, על כן תדעי, שהוא החתן שלך (היינו בן הבערגיר הנ"ל), ואל תתרצי עם אחר בעולם כלל, כי אצלה היתה חקוקה מדת הכרת הטוב, והכירה טובה אל הבערגיר שהציל את חייה ממש, וזהו עיקר נסיון האדם שלא יכפור בטובה שעשה לו חבירו, ויכיר לו טובה, בפרט כשריחם עליו בשעה שהיה בצר ובדוחק, ומסר נפשו בשבילו, כי טבע בני אדם להכיר טובה לחבירו בשעה שהוא בדוחק ובצר, אבל כשנתרחב לו אינו מכיר אותו כלל, וכמו שעשה העני, שהיה מקודם בתכלית העוני והשפלות, כי היה עני ואביון, וחשוד בנים, וגם אשתו לקחו ממנו, וכשהבערגיר הציל את אשתו והחזירה לו, ועל ידי זה זכה להיפקד בבת יפת תואר, ולהתעשר מאד, עד שנעשה מלך, דייקא אז לא רצה להכיר אותו כלל, רק אדרבה חשב מחשבות לחסרו, ולהעביר את בנו מן העולם רחמנא ליצלן, ואף על פי שזה דבר למעלה מן השכל, איך תכפור טובה למי שעשה לך כל כך הרבה טובות, ואיך תשכח את מי שחיוק אותך במי מרוודך ושפלותך, אבל כך טבע בני אדם, שאינם רוצים לזכור את הטובות שעשו עמהם

בשעת דוחקם, כי יותר נוח להם לשכוח העבר שלהם, ואז אינם מחוייבים להחזיר טובה למי שעשה להם טובה, אבל הוא טבע רע מאד, כי איך תעזו פניך במי שהציל את חיך, ומסר נפשו בשבילך, ואיך לא תכיר לו טובה כל ימי חיך.

ואמר מוהרא"ש נ"י, שזהו ידיעה חשובה מאד לדעת, שחבר אמיתי נקרא, רק מי שמחזיק עצמו עמוך גם בשעת ירידתך ושפלותך, כי בשעה שיש לאדם כל טוב, בוודאי יהיה לו חבירים ורעים רבים, וכמו שכתוב (משלי י"ד) ואוהבי עשיר רבים, כי הכל רוצים ליהנות מטובו, אולי גם יתעשרו על ידו, אבל מיד שאדם בא למצב של צר ודחקות, כולם עוזבים אותו ואינם רוצים להכירו, נמצא שאינו חבר ורע כלל, כי חבר ורע נקרא רק מי שמחזיק עמו בשעת דחקותו וירידתו, וכמו שמוצאים אצל יהודה, דכתיב (בראשית ל"ח) וירד יהודה מאת אחיו ויט עד איש עדולמי ושמו חירה, שנקרא מקודם "איש" עדולמי סתם, אבל אחר שעבר על יהודה מה שעבר, שמתו בניו וגם אשתו, וקרה לו המעשה עם תמר כלתו, אז נקרא "רעהו" העדולמי, ולמה לא נקרא "רעהו" מקודם? אבל התורה מלמד אותנו בזה, שרע וחבר אמיתי נקרא רק כשעומד עם חבירו בשעת צער ודוחקו, שאם גם במצב כזה תומך בידו, ומחזיק עמו, זהו סימן שהוא חבר אמיתי, ודו"ק, ולכן על האדם לזכור תמיד שמי שהיה לו אוזן קשבת לשמוע את צערו בשעת דחקו, והיה לו דיבורים לחזק אותו בשעה ירידתו, עמו ראוי להחזיק כל ימי חייו, כי הוא הרע ואהוב אמיתי שלו.

ונתקבלו דברי אמה בעיניה, וכמאמרם ז"ל (ירושלמי סנהדרין י"ג:) כאמה בן בתה, כי טבע הבת נמשכת מאד אחרי טבע אמה, ויש לאמה השפעה גדולה על הבת, הן לטובה והן להיפוך חס ושלום, ואם האמה יראת שמים אמיתי, וכמו שכתוב (משלי ל"א) אשה יראת ה' היא תתהלל, אזי היא משפיעה מן היראת שמים שלה על בתה, וגם היא זוכית ללכת בדרכי היראה.

כי גם היא היתה יראת שמים, והשיבה, שבודאי תקיים כך, כי המדה של הכרת הטוב, להכיר טובה למי שעשה לך טובה, תלוי ביראת שמים, שמי שיש לו יראת שמים אמיתי, ומפחד רק ממנו יתברך לבד, ומכיר טובה אל השם יתברך על כל הטובות שגומל עמו בכל עת, ומפחד שלא יאבד את הטובות של השם יתברך מחמת גריעות מעשיו, הוא בוודאי יכיר טובה לכל מי שעשה לו טובה, ולא ישכח אותו אף פעם, ולכן בוודאי קיבלה הבת את דברי אמה, כי היתה יראת שמים כמותה.

והלכה הבת הזאת ושלחה כתב אל בן הבערניר הנ"ל, אל התפיסה, שהיא מחזקת עצמה בו, והוא החתן שלה, ושלחה לו כמו חתיבת לאנד קארט (מפת העולם), וציירה בו כל המקומות שהחביאה אמה עם אביו, כנ"ל, שהם השבעה עדות: בור ומקוה וכו', כנ"ל, שציירה בו כמו בור ומקוה וכו', והזהירה אותו מאד מאד, שישמור הכתב הזאת מאד מאד, וחתמה עצמה למטה, כי עיקר העדות והקיום של האדם בכל הצרות שעוברים עליו בחיים, הוא לזכור תמיד שכך הולך החיים, שמוכרח לעבור על האדם מה שעובר, כל השבעה מימות הנ"ל, שהם כלליות הירידות והנפילות שעוברים על בני אדם, וכמו שכתוב (משלי כ"ד) כי שבע יפול צדיק וקם, וכשזוכר זאת, ומחזיק מעמד, סוף כל סוף זוכה למצוא את השכינה שהיא בת זוגו, ולהתחתן עמה, אבל הנסיון בודאי גדול מאד, כי בשעה שחושך לאדם והוא יושב בבית האסורים, וקשה לו למצוא בת זוגו, בוודאי מר ומרור לו מאד, אבל כשיזכור היטיב שמוכרח לעבור על האדם כל השבעה מימות, שהם כלליות הירידות והנפילות שיש בעולם, והכל הוא רק נסיון, לראות אם יחזיק מעמד, אזי יקבל כח עצום לסבול את הכל, וסוף כל סוף יזכה לראות אור גדול בימי חייו, ולמצוא את השכינה הקדושה, והשם יתברך יזכינו להגיע אל הדביקות האמיתי בו יתברך, ולהחזיק מעמד בכל מה שעובר עלינו, עדי נזכה לראות בגאולתן וישועתן של ישראל במהרה בימינו אמן ואמן.

סעודה שלישית פרישת עקב ה'תשס"ה

בסעודה שלישית, סעודת רעווא דרעווין, דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' קצ"ו המדבר מן האיסור לדחוק את השעה, עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל אומר, ובשאתה מתפלל אל תעשה תפלתך קבע אלא רחמים ותחנונים וכו' (אבות פרק ב'), כי אסור לאדם לעמוד עצמו על שום דבר, היינו שאסור להתעקש בתפלתו שהקדוש ברוך הוא יעשה לו דווקא את בקשתו, כי זה הוא כמו לוקח דבר בחזקה, כגזילה, רק צריך להתפלל

ולהתחנן לפני השם יתברך ברחמים ותחנונים, אם יתן השם יתברך יתן ואם לאו לאו, כמוכא במקום אחר (ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ב'), וזה: 'אל תעשה תפלתך קבע', מלשון גזילה, כמו שכתוב (משלי כ"ב): "וקבע את קבעיהם נפש", היינו שכל מה שהוא מבקש, הן פרנסה או בנים או שאר צרכים, אסור להתעקש ולעמד עצמו בתפלתו, שדווקא יעשה הקדוש ברוך הוא את תפלתו, כי זה הוא תפלת קבע, שלוקח הדבר בחזקה בגזילה, רק יתפלל רחמים ותחנונים כנ"ל, עד כאן לשון רביז"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה זה עיקר ויסוד גדול בחיי אדם, שלא יתעקש אדם על שום דבר, שמוכרח להיות הדבר כרצונו, וכאילו הקדוש ברוך הוא מוכרח למלאות את תפלתו ובקשתו, כי זה נקרא עיון תפילה, שעליו אמרו חכמינו הקדושים (ברכות ג"ה). כל המאריך בתפלתו ומעיין בה סוף בא לידי כאב לב, ופירש"י, מעיין בה, אומר בלבו שתיעשה בקשתו לפי שהתפלל בכוונה, כאב לב, שאין בקשתו נעשית, עיין שם, כי עיקר התפילה הוא רחמים ותחנונים, לבקש מהשם יתברך מתנת חנם, אבל אחר כך ימסור את עצמו לגמרי אל רצונו יתברך, ויסתפק ויתרצה ברצון השם יתברך, בבחינת בעלמא די ברא כרעותיה וימליך מלכותיה, שבוה שמוסר עצמו לרצון השם יתברך, בזה מקבל על עצמו מלכות שמים (ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' קע"ז), כי אסור לדחוק את השעה, שמוכרח לקבל עכשיו מה שרוצה, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים (ברכות ס"ד). כל הדוחק את השעה, השעה דוחקתו, כי אולי עדיין לא הגיע הזמן שיתמלא בקשתו, ואם יתעקש דווקא שיתן לו השם יתברך עכשיו, יכול לצאת לו רע מזה, ועיקר כל הצרות שבני אדם סובלים בזה העולם הוא מחמת דחיקת השעה (ליקוטי הלכות גזילה הלכה ה'), כי רוצה דווקא עכשיו, מיד, לקבל מה שרוצה, ואם אי אפשר לקבל בהיתר, הוא מוכן לקחת את זה באיסור, ואלמלא היה לו קצת סבלנות, והיה מחכה על יום ישועתו, היה מקבל כל מה שצריך בהיתר ובכבוד גדול, וכמו שמוכא בגמרא (מנחות מ"ד). על אדם שרצה לעשות עבירה, וטפח לו ציציותיו על פניו, ומנעו אותו מעבירה, ואחר כך, אותן מצעות שהציעה לו באיסור, הציעה לו בהיתר, כי על ידי שהתגבר על יצרו ולא דחק את השעה, אחר כך קיבל מה שרצה בהיתר ובכבוד, ובשביל זה אין לאדם לדחוק את עצמו על שום דבר, אלא יבקש ברחמים ובתחנונים, אם יתן לו השם יתברך יתן, ואם לאו, לאו (ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ב'), ואזי בוודאי יהיה טוב לו תמיד.

והנה האדם צריך לדעת שבוודאי יש חשבון צדק בשמים למה נדחה יום ישועתו, כי לפעמים מחמת רוב הקיטרוגים שיש למעלה, אם היו ממלאים בקשתו עכשיו

בפעם אחת, היו מתגרים בו הקליפות מאד, והיה אובד כל מה שיתנו לו, והיה בא למצב יותר גרוע ממה שהוא עכשיו, ולכן נותנין לו מבוקשו מעט מעט, כדי שיהיה לו כח לקבלו, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים (מדרש אסתר פרשה ה') בענין הגאולה, שנאולתן של ישראל היא כאילת השחר, בתחלה היא באה קימעה, ואחר כך היא מנצנצת ובאה, ואחר כך היא פרה ורבה, ואחר כך היא מרטבת והולכת, עיין שם, כי אפשר להביא הגאולה בפעם אחת מחמת ריבוי אור, שהיה גורם שבירת הכלים חס ושלום, רק על ידי שבאה לאט לאט, זוכים לקבל אותה כראוי, וכן לפעמים אין עונים תפילתו של אדם תיכף ומיד, כי יודעים שתפילות אלו נצרכים לבניו אחריו, שהם יהיו במצב דחוק מאד, והתפילות האלו יהיו להם לישועה, וכמובא בספר המדות (אות התבודדות חלק ב' סי' א') השיחה שאדם משיח בינו לבין קונו, השיחה הזאת נעשית אחר כך גאולה וישועה לבניו, ולכן אין לאדם לדחוק את השעה על שום דבר, רק להתפלל תמיד ברחמים ובתחנונים על כל דבר, ואז סוף כל סוף בודאי יזכה לראות ישועת ה', ולקבל כל מה שצריך ברוחניות ובגשמיות, אשרי לו ואשרי חלקו.

וקישר מוהרא"ש נ"י את ענין הנ"ל לפרשת השבוע הקשר נורא ונפלא מאד, כי הנה כתיב (דברים ז' כ"ב) ונשל ה' אלקיך את הגוים האל מפניך מעט מעט, לא תוכל כלותם מהר פן תרבה עליך חית השדה, וכן כתיב בפרשת משפטים (שמות כ"ג כ"ט) לא אגרשנו מפניך בשנה אחת פן תהיה הארץ שממה ורבה עליך חית השדה, מעט מעט אגרשנו מפניך עד אשר תפרה ונחלת את הארץ, ויש להבין מהו ענין הזה שהקדוש ברוך הוא נושל הגוים מפניך מעט מעט, "פן תרבה עליך חית השדה", הלא אין מעצור לה' להושיע בין רב למעט, ובודאי יכול השם יתברך לכלותם בפעם אחת ולא יוכלו להזיק כלל? אבל על פי דברי רבינו"ל הנ"ל מובן מאד, כי חיות השדה הם בחינת המקטרגים שיש למעלה, שהם כמו נחשים ועקרבנים הרוצים למנוע את האדם מלבוא אל אור הגנוז שמאיר בכל יום ויום (ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' פ"ד), וכן המחשבות זרות המבלבלים האדם מן הדביקות בו יתברך, הם כחיות טמאות הרוצים לכלות האדם (ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' רל"ג), ולכן אי אפשר לכלות אותם בפעם אחת, כי היה הקטרוג מתרבה, ולא היה האדם יכול לעמוד בהם, והיה נחשב לדחיקת השעה, ואז השעה דוחקתו, והיה אובד הכל חס ושלום, שזהו לא תוכל כלותם "מהר", היינו מיד, בדחיקת השעה, פן תרבה עליך חית השדה, היינו הקליפות והמחשבות זרות כנ"ל, רק מעט מעט אגרשנו מפניך עד אשר תפרה ונחלת את הארץ, היינו על ידי שאדם יפרה וירבה בתפילה ובתחנונים מדי יום ביומו, ולא ידחוק את השעה, על ידי זה סוף כל סוף יזכה לראות ישועה לו

ולבניו אחריו, ויקבל כל טוב אמיתי ונצחי, והשם יתברך יזכינו לראות בקרוב
בגאולתן וישועתן של ישראל, בביאת משיח צדקינו ובבנין בית מקדשינו כמהרה
בימינו אמן ואמן.

